

สรุปแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบ Active learning

จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณาจารย์ ในหัวข้อการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบ Active learning ของวิทยาลัยฯ สามารถสังเคราะห์และรวบรวมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบ Active learning ของคณาจารย์ได้ ๔ รูปแบบ ได้แก่ Case based learning, Flipped classroom, Cooperative learning (Jigsaw), และ Experiential learning โดยสามารถสรุปแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบ Active learning แต่ละรูปแบบ ดังนี้

๑. Case based learning

เป็นการสอนโดยนำกรณีศึกษาหรือเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักนำวิธีการคิด การนำข้อมูลต่างๆ มาประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจ หรือหาคำตอบเรื่องหนึ่งเรื่องใด

ขั้นเตรียมการ

- เลือกกรณีศึกษา โดยเลือกจากกรณีศึกษาจริง ที่พบบ่อย และสอดคล้องกับเนื้อหา
- วิพากษ์กรณีศึกษา
- กำหนดวัตถุประสงค์
- จัดทำเอกสารประกอบการสอน : คลิปวิดีโอที่เกี่ยวข้อง, รายงานกรณีศึกษา

ขั้นสอน

ขั้นนำ

- ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ ๗-๘ คน ชี้แจงวัตถุประสงค์ ชี้แจงการทำกิจกรรม กำหนดระยะเวลา

ขั้นสอน

- ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านกรณีศึกษา จากนั้นสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนด
- ผู้สอนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายในกลุ่มย่อย
- ผู้เรียนสรุปสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มย่อย
- ผู้เรียนเตรียมสื่อ และนำเสนอในกลุ่มใหญ่
- นำผลจากการเรียนรู้เผยแพร่ให้กับกลุ่มใหญ่ทางสื่อออนไลน์ เช่น Line, Facebook

ขั้นสรุป

- ผู้เรียนสรุปเนื้อหา/สาระสำคัญที่ได้จากการนำเสนอ
- ผู้สอนสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ให้ครบถ้วน

ขั้นประเมินผล

วิธีการ

- ผลงาน/รายงานการนำเสนอ
- รายงาน (รายกลุ่ม)
- การนำเสนอ (รายกลุ่ม)
- การทดสอบท้ายบท (รายบุคคล)
- การสะท้อนคิด

เครื่องมือ

- แบบประเมินรายงาน
- แบบประเมินการนำเสนอ
- แบบทดสอบ
- แบบประเมินการสะท้อนคิด
- แบบประเมินการทำงานเป็นทีม

ผลลัพธ์การเรียนรู้

- ความรู้
- ทักษะทางปัญญา
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- การนำเสนอ/การสื่อสาร
- การใช้เทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะจากการนำไปใช้

- การเลือก case ควรมีความเหมาะสมการเรียนการสอน โดยเลือกจาก case จากการฝึกปฏิบัติ หรือ สื่อต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน
- มีการให้ความรู้เกริ่นนำก่อนมอบหมาย case ให้นักศึกษาฝึกการคิดวิเคราะห์โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้มาก่อน
- การใช้ Case based learning ไม่สามารถประเมินรายบุคคลได้
- การใช้ Case based learning ให้นักศึกษาเรียนรู้อาจจะไม่ต้องมีการวัดประเมินผลที่เรื่อง แต่สามารถวัดได้จากความรู้ในการเรียนรู้โดยการสอบ

๒. Flipped classroom

เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนการใช้ช่วงเวลาของการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียน เป็นการทำกิจกรรมต่างๆ สำหรับเนื้อหาที่เคยถ่ายทอดผ่านการบรรยายในห้องเรียนจะเปลี่ยนไปอยู่ในสื่อที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้โดยการอ่าน การฟัง หรือการดู

ขั้นเตรียมการ

- เขียนแผนการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และออกแบบกิจกรรมการเรียนในขั้นตอนต่างๆ
- เตรียมเนื้อหาที่มีความทันสมัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำเอกสารประกอบการสอน
เอกสาร : สำเนาเอกสาร (ในกรณีที่นักศึกษาต้องการ)
Online : VDO, Kahoot, Plickers, แบบฝึกหัด, ใบงาน
- จัดทำห้องเรียน online : classStart, google classroom
- แหล่งเรียนรู้/สนับสนุน : Explain everything, Youtube, movie maker, หนังสือที่เกี่ยวข้อง

ขั้นสอน

- ผู้สอนช่วยสรุปเนื้อหาสั้นๆ
- ให้ผู้เรียนเข้าสู่บทเรียน/กระบวนการกลุ่ม

- ให้ทำแบบฝึกหัด/ใบงาน : Plickers, Kahoot
- ให้วิเคราะห์กรณีศึกษาแบบกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มละ ๕-๖ คน มอบหมาย สถานการณ์ให้กลุ่มละ ๑ เรื่อง และร่วมกันอภิปราย
- ให้ผู้เรียนเขียนสรุปสะท้อนคิดรายเดี่ยว/รายกลุ่ม

ขั้นประเมินผล

- การประเมินระหว่างการจัดการเรียนการสอน (Formative) : แบบฝึกหัด, การอภิปราย, การนำเสนอ Kahoot
- การประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน (Summative) : สอบกลางภาค, สอบปลายภาค

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key success)

๑. ผู้สอนต้องมีทักษะในการสร้างสื่อออนไลน์ได้
๒. ผู้สอนต้องใช้เวลาในการเตรียมเนื้อหา
๓. เอกสารประกอบการเรียนต้องถูกบันทึกในห้องเรียนออนไลน์ไว้แล้วล่วงหน้า
๔. กิจกรรมต้องมีความน่าสนใจ
๕. ใช้กระบวนการกลุ่มเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียน ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างยิ่งยวด
๖. ต้องมีระบบอินเทอร์เน็ตที่มั่นคง/เสถียร เพื่อการเรียนรู้ที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
๗. ผู้เรียนต้องสมัคร E-mail และเข้าระบบห้องเรียนออนไลน์แล้วล่วงหน้า
๘. ผู้เรียนต้องให้ความร่วมมือ/มีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการนำไปใช้

- นักศึกษาควรมี e-mail NPU ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนพยาบาล
- สัญญาณ internet ควรมีความเสถียร และเพียงพอ
- การเข้าใช้ google class room หากมีการเปลี่ยนเครื่องคอมพิวเตอร์ในการเข้าใช้ ควรมีการ log out ทุกครั้ง
- การใช้ google class room เป็นสิ่งที่ดี แต่อาจารย์ผู้สอนต้องใช้เวลาในการเตรียมตัว
- ควรมีมาตรการในการให้นักศึกษาเข้าร่วมในชั้นเรียน เช่น การให้คะแนน
- อาจารย์ผู้สอนควรมีเวลาในการเตรียมสอน
- ควรมีที่ปรึกษาทางด้าน it ในการทำสื่อการสอนที่หลากหลาย
- อาจารย์ผู้สอนควรมีการสรุปผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เห็นการพัฒนา

๓. Cooperative learning

วิธีสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการทำงานร่วมกัน เป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยกันระหว่างผู้เรียนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขัน

ขั้นเตรียมการ

- ผู้สอนเตรียมเนื้อหา เอกสารประกอบการสอน แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ ๖-๘ คน และมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียน
- ผู้เรียนศึกษาบทเรียนมาก่อนล่วงหน้า

ขั้นสอน

ขั้นนำ

- ผู้สอนใช้สื่อพร้อมอภิปรายเนื้อหา และสรุปนำเข้าสู่บทเรียน
- ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการสอน

ขั้นสอน : ผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

- Home Group : มีแบบฝึกหัด/ใบงานให้ผู้เรียนทุกคนได้รับผิดชอบ
- Expert Group : ให้ผู้เรียนที่ได้หัวข้อเดียวกันไปศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- Home Group : ผู้เรียนกลับเข้ากลุ่มและอภิปรายให้กลุ่มฟัง พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นสรุป

- ผู้สอนทดสอบผู้เรียน : เกมส์, Kahoot พร้อมเฉลยคำตอบและสรุปสาระสำคัญ และมอบรางวัล
- ให้ผู้เรียนสะท้อนคิดจากกิจกรรมการเรียน

ขั้นประเมินผล

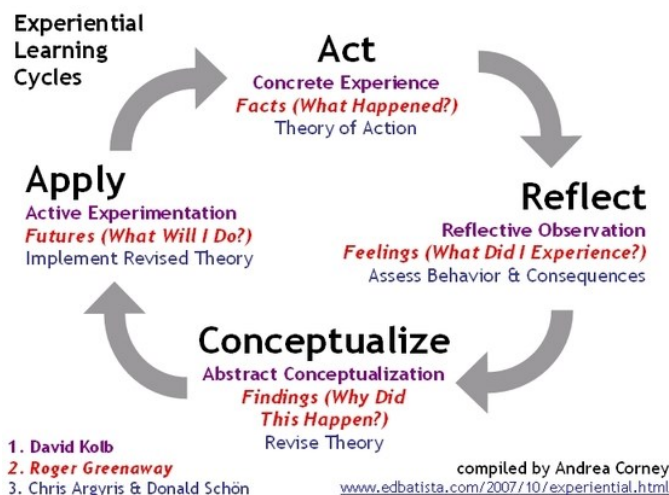
- การประเมินระหว่างการจัดการเรียนการสอน (Formative) และการประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน (Summative) ประเมินตามผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome)

ข้อเสนอแนะจากการนำไปใช้

- ในการศึกษาดูงาน แหล่งการเรียนรู้ไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษา
- การสรุปการเรียนรู้ ควรสรุปเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้เห็นประเด็นที่หลากหลาย
- นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้ประกอบการในการศึกษาดูงาน
- นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน

๔. Experiential learning

เป็นรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อย่างเป็นกระบวนการที่ดำเนินกันไปเป็นวงจร ซึ่งแต่ละขั้นของการเรียนรู้จะส่งเสริมการเรียนรู้ของขั้นต่อไป

ขั้นเตรียมการ

- ผู้สอนเตรียมแผนนิเทศ และจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกภาคปฏิบัติ
- ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาก่อนล่วงหน้า

ขั้นสอน

- ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการสอน
- ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนวางแผนงานในช่วงการฝึกภาคปฏิบัติ
- ผู้เรียนลงมือฝึกปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งค้นคว้าข้อมูลที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวัน
- ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน : การนำเสนอกับเพื่อนในกลุ่ม การนำเสนอร่วมกับสาขาวิชาชีวพิพ
- ผู้สอนให้ผู้เรียนสะท้อนคิด
- ผู้เรียนสรุปเป็น mind mapping หรือ infographic พร้อมนำเสนอ
- ผู้สอนรับฟังและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
- ผู้เรียนสรุปการเรียนรู้เป็นรายสัปดาห์ และนำแผนที่แก้ไขแล้วไปปรับใช้ในวัน/สัปดาห์ถัดไป

ขั้นประเมินผล

วิธีการ

- การสอนสุขศึกษา/การนำเสนอ
- รายงาน
- ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล
- การทำงานเป็นทีม
- คุณธรรมจริยธรรม

เครื่องมือ

- แบบประเมินกลางของวิทยาลัยฯ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key success)

- คู่มือ/เครื่องมือการฝึกปฏิบัติ
- การสะท้อนคิดจากการเรียนรู้
- การค้นคว้าของนักศึกษา
- การมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการนำไปใช้

- นักศึกษามีพัฒนาการด้านการสอนสุขศึกษามากขึ้น จากการได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอน และเพื่อนที่สังเกตการณ์การสอน
- นักศึกษามีปัญหาในการเขียนแผนการสอน
- นักศึกษาทุกคนควรได้เรียนรู้จาก case ในกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
- ควรมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
- ประเด็นในการสะท้อนคิด ไม่จำเป็นต้องเป็นด้านความรู้เสมอไป อาจจะเป็นประเด็นอื่นๆ ในการเรียนรู้

- ควรมีการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการสะท้อนคิด
- ควรมีแนวทางหรือกำหนดประเด็นสำหรับการสะท้อนคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกันในการให้นักศึกษาสะท้อนคิด

ข้อเสนอแนะการนำแนวปฏิบัติไปใช้

ผลสรุปจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้เสนอแนะแนวทางการนำแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบ Active learning ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม ดังนี้

- มีการกำหนดนโยบาย การใช้ Active learning ในแต่ละรายวิชา โดยกำหนดบทเรียนที่จะจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning เนื่องจากจะทำให้ศึกษามีงานมากเกินไปหากอาจารย์ทุกท่านจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ทุกบทเรียน
- ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning แต่ละรูปแบบ โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนด้วย Active learning แต่ละรูปแบบ เพื่อให้อาจารย์ได้เรียนรู้จนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และฝึกทักษะการวางแผนหรือออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบต่างๆ โดยมีที่ปรึกษาและให้คำแนะนำที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้อาจารย์เกิดความมั่นใจและช่วยแก้ไขประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning
- สร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมอบรม Active learning
- ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานจากสถาบันการศึกษาอื่นที่มีรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning
- อาจารย์ควรมีเวลาในการเตรียมตัวในการจัดการเรียนการสอน โดยให้สายสนับสนุนมีส่วนร่วมในการช่วยรับผิดชอบดำเนินการจัดโครงการต่างๆ